

Olvasólecke

Kurzus címe: Büntetőjog különös rész I. (előadás és gyakorlat)

Oktatók: Prof. Dr. Karsai Krisztina, Dr. Molnár Erzsébet, Dr. Gál Andor

Hallgassa meg „Az emberrablás és a személyi szabadság megsértése” c. hanganyaggal ellátott prezentációt és a kapcsolódó videóleckét!

Olvasólecke olvasási ideje: 5 perc

Olvasóleckéhez kapcsolódó videólecke ideje: 34:03

Lényeges fogalmak

- bevégeztség
- követelés
- állapotbűncselekmény
- tartós bűncselekmény
- sértett sanyargatása
- különösen súlyos hátrány
- védekezésre képtelen személy
- akaratnyilvánításra képtelen személy
- önkéntes abbahagyás

Joggyakorlat elhatárolási kérdésekhez

BH2020. 256.

I. Amennyiben a megkezdett, de be nem fejezett önbíráskodás - túl az erőszakon és fenyegetésen - részselekménye a sértett személyi szabadságtól megfosztása is, az utóbbi az önkényes igényérvényesítés egyazon motívuma miatt a kétszeres értékelés tilalma folytán nem minősülhet aljas indokból vagy célból elkövetettnek [2012. évi C. tv. 6. § (1) bek., 194. § (1) bek., (2) bek. b) pont, 368. § (1) bek.].

II. Ha az elkövető egy tehenészeti fejőház gépészeti elemét képező csövekből vág le, tör le, az magára az eltulajdonítani szándékolt dologra gyakorolt rendeltetésellenes fizikai ráhatás, nem természetes birtokbavétel, hanem a lopási cselekmény társadalmi veszélyességét fokozó dolog elleni erőszak [2012. évi C. tv. 370. § (1) bek., (2) bek. b) pont bd) alpont].

III. Nemesfémeken a nemesfém ötvözetét vagy a fémkereskedelmiengedély-köteles anyagot is érteni kell, s mivel a réz külön törvény alapján fémkereskedelmiengedély-köteles anyag, annak eltulajdonítási szándékú elvétele nemesfémre elkövetett lopás [2012. évi C. tv. 370. § (1) bek., (3) bek. b) pont be) alpont, 383. § c) pont; 2013. évi CXL. tv. 2. § (1) bek. 1. pont, melléklet 15. pont].

BH2020. 227.

I. Amennyiben a rablás elkövetése során a sértett megkötözésének célja kizárólag az volt, hogy az idegen dolog elvételét megkönnyítse és ezért része volt az akaratot megtörő erőszaknak, a rablás és a személyi szabadság megsértése bűncselekményének (alaki) halmazata látszólagos, az utóbbi bűncselekmény megállapításának nincs helye.

II. Abban az esetben azonban, ha a rablás befejezését követően az elkövetők úgy távoznak a bűncselekmény helyszínéről, hogy az egyik sértettet összekötözve hagyják ott, a rablás és a személyi szabadság megsértésének büntette valóságos anyagi halmazatot alkot.

III. Az utóbbi bűncselekményben a bűnösség megállapítását nem zárja ki az a körülmény, hogy az elkövetők csak az egyik sértettet kötözték meg, így távozásuk után lehetősége volt az azonnali szabadulásra. A személyi szabadság megsértésének megvalósulása ugyanis nem függ a megfosztás időtartamától [2012. évi C. tv. 6. § (2) bek., 194. § (1) bek., 365. § (1) bek. a) pont, (3) bek. b) pont].

BH2018. 269.

A rablás büntettének és a személyi szabadság megsértése büntettének a halmazata csak látszólagos, ha a személyi szabadság megsértése a rablás során, a dolog elvétele érdekében kifejtett erőszak részeként történik [2012. évi C. tv. 194. §, 365. §].

BH2014. 327.

Emberrablás büntette esetén az, hogy a sértett az elkövető követelésének eleget tesz, és így az elkövető hozzájut a sértett pénzéhez, további bűncselekményt nem valósít meg [1978. évi IV. tv. 175/A. §].

EBH2013. B.13.

A tettenérés kapcsán a jogszabály olyan feltételt nem fogalmaz meg, hogy az elfogásnak anélkül kell megtörténnie, hogy az elkövetőt szem elől tévesztették volna [1978. évi IV. törvény 170. §, 175. §, 1998. évi XIX. törvény 127. § (3) bekezdés].

EBH2012. B.6.

Amennyiben a rablás befejezését követően az elkövetők úgy távoznak, hogy a sértettet összekötözött lábbal, mozgásképtelenül hagyják a helyszínen, a rablás és a személyi szabadság megsértésének büntette valóságos anyagi halmazatot képez [1978. évi IV. törvény 321. §, 175. §].

BH2013. 262.

Az emberrablás büntettének megállapítását nem zárja ki, ha az elkövető előre közli a sértettel, hogy követelésének teljesítésétől teszi függővé a szabadon bocsátását, és csak ezután kerül sor az erőszakkal vagy kvalifikált fenyegetéssel a sértett személyi szabadságától megfosztására.

A szabadon bocsátás követelés teljesítésétől függővé tétele megtörténhet ráutaló magatartással is, ha az a sértett számára egyértelmű jelentéstartalmat hordoz [1978. évi IV. törvény 175/A. §].

BH2010. 239.

I. Az emberrablás büntettének - különösen súlyos hátrányt okozva történő - elkövetése valósul meg, ha a terheltek a sértettet egy héten át jogellenesen fogva tartják, folyamatosan bántalmazzák, életveszélyesen fenyegetik, megalázzák (levetkőztetik, megláncolják, fejét leborotváltatják) [1978. évi IV. törvény 175/A. § (3) bekezdés a) pont].

II. A különösen súlyos hátrányt okozó emberrablás büntettével alaki halmazatban a társtettesként elkövetett súlyos testi sértés büntette is megvalósul, ha a fogva tartott sértett a fogva tartók bántalmazása folytán nyolc napon túl gyógyuló sérüléseket is elszenved [1978. évi IV. törvény 12. § (1) bekezdés, 175/A. § (3) bekezdés a) pont, 170. § (1)-(2) bekezdés].

BH2005. 237.

Nem önbíraskodás büntette, hanem az emberrablás büntette valósul meg akkor is, ha a személyi szabadságától erőszakkal megfosztott sértett szabadon bocsátását jogosnak vélt vagyoni igény teljesítésétől teszik függővé [1978. évi IV. törvény 273. §, 175. §, 175/A. §].

R. I. sértett abban a B. városban található V. autósóban állt alkalmazásban, ahová T. Zs. I. r. vádlott 2000. március hó 8. napján kitakarítottatni vitte a tulajdonát képező személygépkocsit. A vádlott a jármű mozgathatósága érdekében a mosóban hagyta a jármű gyári indítókulcsát, a kesztyűtartóban pedig benne volt az autó ajtókulcsa is.

R. I. takarította a gépkocsit, majd a munka befejeztével nála maradt a gyújtáskapcsolóhoz tartozó kulcs, melynek hiányát T. Zs. másnap észlelte, amikor az autót az autósóban átvette. A vádlott szóvá tette az indítókulcs eltűnését, a mosó tulajdonosa, M. Gy. pedig megígértette R. I. sértettel, hogy a várhatóan mintegy 100 000 forint összegű zárcserét kifizeti a vádlottnak, aminek érdekében a sértett munkáltatója kész volt visszatartani R. I. fizetését.

BH2005. 3.

I. Emberölést is megvalósító emberrablást követ el, aki - a követelésének biztosítékául fogva tartott - ötéves gyermeket összekötözve, lezárt bőröndbe helyezi, és a sértett gyermek fulladás következtében meghal.

II. A tudatos gondatlanság alapvetően az érzelmi oldalon tér el az eshetőleges szándéktól. A luxuria esetében az elkövető felismeri magatartásának lehetséges következményeit, de - szemben az eventuais szándékot jelző belenyugvással - a jelentős kockázatot vállalva abban reménykedik, hogy a súlyos eredmény mégsem következik be. Ha a bizakodás merőben alaptalan (mert az adott helyzetben szinte szükségszerű eredmény elmaradása csupán véletlenül történhetne meg), az eredménybe való belenyugvásról, tehát eshetőleges szándékról van szó [Btk. 13. §, 14. §, 15. §, 166. §, 175/A. §].

EBH2004. 1009.

I. Emberölést is megvalósító emberrablást követ el, aki a követelésének biztosítékául fogva tartott ötéves gyermeket összekötözve, lezárt bőröndbe helyezi, és a sértett gyermek a lélegzőnyílásainak részleges elfedése miatt fulladás következtében meghal.

II. A tudatos gondatlanság alapvetően az érzelmi oldalon tér el az eshetőleges szándéktól. A luxuria esetében az elkövető felismeri magatartásának lehetséges következményeit, de -

szemben az eventuais szándékot jelző belenyugvással - a jelentős kockázatot elvállalva abban reménykedik, hogy a súlyos eredmény mégsem következik be. Akkor viszont, amikor a bizakodás merőben alaptalan (mert az adott helyzetben szinte szükségszerű eredmény elmaradása csupán a véletlenek találkozása folytán történhetne meg), az eredménybe való belenyugvásról, tehát eshetőleges szándékról van szó [Btk. 13. §, 14. §, 15. §, 166. §, 175/A. §].

EBH2006. 1496.

A Be. 127. §-a (3) bekezdésének alkalmazása szempontjából bűncselekményen minden olyan magatartás értendő, amely az Btk. Különös Részében rögzített valamely törvényi tényállásba beilleszthető, függetlenül attól, hogy az ilyen cselekménynek van-e szabálysértési alakzata [1978. évi IV. törvény 175. § (1) bek.; Be. 127. § (3) bek.].

Gyakorló kérdések

1. Határozza meg a személyi szabadság megsértése jogi tárgyát!
2. Elkövethető-e az emberrablás úgy, hogy az elkövető a követelést kizárólag a személyi szabadságától megfosztott személyhez intézi?
3. Mit értünk az alatt, hogy az emberrablás összetett bűncselekmény?
4. Ki nem lehet a személyi szabadság megsértése passzív alanya?
5. A személyi szabadság megsértése és az emberrablás körében milyen jogkövetkezményei lehetnek annak, ha a befejezettség és a bevégeztség szakasza egymástól elválik?
6. Mikor lép az emberrablási céllal kifejtett cselekmény a kísérlet szakába?
7. Mikor befejezett az emberrablás?
8. Mi az egység-halmazati megítélése annak az esetnek, ha a speciális céllal (pl. rablás, szexuális erőszak) kifejtett kényszerítés a személyi szabadságtól való megfosztással párosul?
9. Hogyan határolható el egymástól az emberölés és az emberrablás halált okozó, illetve szándékos emberölést megvalósító alakzata?
10. Milyen bűnkapcsolati alakzat kapcsolódik az emberrablás deliktumához?

Emberrablás fejelentésének elmulasztása

191. § Aki hitelt érdemlő tudomást szerez arról, hogy emberrablás elkövetése készül, és erről az érintett személyt vagy a hatóságot, mihelyt teheti, nem tájékoztatja, ha az emberrablást megkísérik vagy elkövetik, büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Projekt azonosító: EFOP-3.6.2-16-2017-00007

Projekt címe: „Az intelligens, fenntartható és inkluzív társadalom fejlesztésének aspektusai”

Ajánlott irodalom

AMBRUS István: A Szegedi Ítéltábla döntése Pénzes Henrietta gyilkossági ügyében. A törvény szerinti legsúlyosabb büntetés kiszabásának indokoltsága, valamint a személyi szabadság megsértése önálló megállapításának mellőzése. Jogesetek Magyarázata, 2010/4. 28-34.

Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen készült az Európai Unió támogatásával. A tananyag elkészítését az EFOP-3.6.2-16-2017-00007 azonosító számú, Az intelligens, fenntartható és inkluzív társadalom fejlesztésének aspektusai: társadalmi, technológiai, innovációs hálózatok a foglalkoztatásban és a digitális gazdaságban című projekt támogatta. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap és Magyarország költségvetése társfinanszírozásában valósul meg.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE